

**TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2011

VĚRA ENGELOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ



Studijní program: B3107 Textil
Studijní obor: 3107R007 Textilní marketing

DĚTSKÉ ODÍVÁNÍ PRO EKZEMATIKY
CLOTHING FOR CHILDREN WITH ECZEMA

Věra Engelová

KHT – 792

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Vladimír Bajzík, Ph.D

Rozsah práce:

Počet stran textu... 35

Počet obrázků..... 13

Počet tabulek..... 5

Počet grafů 18

Počet stran příloh . 0

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Věra ENGELOVÁ**
Osobní číslo: **T07000170**
Studijní program: **B3107 Textil**
Studijní obor: **Textilní marketing**
Název tématu: **Dětské odívání pro ekzematiky**
Zadávající katedra: **Katedra hodnocení textilií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- 1) Proveďte rešerši, která se týká problematiky dětského odívání pro ekzematiky
- 2) Popište vliv textilií na ekzémy
- 3) Navrhněte vhodnou údržbu oděvů z hlediska pokožky s atopickým ekzémem



Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

30 - 40 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Špičák, V., Panzner, P. Alergopogie. Praha: Galén, 2004. ISBN 80-7262-265-X

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Vladimír Bajzík, Ph.D.

Katedra hodnocení textilií

Datum zadání bakalářské práce:

29. října 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2011



prof. RNDr. Aleš Linka, CSc.

děkan



Ing. Vladimír Bajzík, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 1. listopadu 2010

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl/a jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci dne 19. 4. 2011

.....
Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Vladimíru Bajzíkovi Ph. D. z Katedry hodnocení textilií Technické univerzity v Liberci za odborné vedení mé bakalářské práce a předané rady. Děkuji dále své rodině, předně svému manželovi, za podporu v průběhu celého mého studia.

ANOTACE

V této práci je přiblížena problematika dětského odívání pro ekzematiky. První část začíná charakteristikou kůže, dětské pokožky a atopického ekzému. Jsou zde popsány projevy ekzému v závislosti na věk, příčiny vzniku a zhoršení ekzému, dráždivé textilní materiály pro ekzém. Dále je zde kapitola o vyhovujících materiálech oděvů pro problematickou pokožku a vhodné oblečení včetně doporučené údržby s některými dostupnými výrobky na trhu.

V další části byl proveden průzkum přes internet pro zjištění přibližného rozšíření ekzému. V textu je popsána tvorba dotazníku a výsledky dotazníku. Dotazník je zaměřen na možné prokázání teoretických poznatků v praxi. Který textilní materiál děti dráždí a naopak jim vyhovuje, jak velký vliv má na ekzém (ne)vhodná údržba jejich oblečení.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Atopický ekzém, dermatitida, alergie, přírodní materiály, dětské oblečení

ANNOTATION

This thesis deals with the issue of children's clothing for eczema patients. The first part begins with the skin characteristics, children's skin and atopic eczema. It also describes symptoms of eczema depending on age, causes of development and worsening of eczema and irritant textile materials. There is also a chapter about appropriate clothing materials for problematic skin and suitable clothes, including recommended maintenance and products available on the market.

In the next part was performed an Internet survey to find out approximate extension of eczema. The text describes the questionnaire creation and results. The questionnaire was focused on potential proof of theoretical knowledge in practice. Which textile material irritates children's skin or which one is suitable for them, what's the influence of (in)appropriate maintenance of children's clothes to their eczema.

KEY WORDS:

Atopic eczema, dermatitis, allergies, natural materials, children's clothes

Obsah

| | |
|---|----|
| 1. ÚVOD | 11 |
| 2. KŮŽE A POKOŽKA | 12 |
| 1.1. Charakteristika | 12 |
| 1.2. Dětská pokožka | 13 |
| 2. ATOPICKÝ EKZÉM | 13 |
| 2.1. Projevy ekzému | 15 |
| 2.1.1. Kojenecká forma | 15 |
| 2.1.2. Dětská forma | 15 |
| 2.1.3. Dospělá forma | 16 |
| 2.2. Příčiny vzniku a zhoršení ekzému, dráždivé textilní materiály | 17 |
| 3. VYHOVUJÍCÍ MATERIÁLY ODĚVŮ | 18 |
| 3.1. Bavlna | 18 |
| 3.2. Bambus | 19 |
| 3.3. Len | 20 |
| 4. VHODNÉ OBLÉKÁNÍ A ÚDRŽBA OBLEČENÍ | 20 |
| 4.1. Prostředky na trhu pro praní oděvů ekzematika | 22 |
| 4.2. Textilní výrobky na trhu | 23 |
| 5. ROZŠÍŘENOST EKZÉMU MEZI DĚTMI, JEJICH OBLÉKÁNÍ A ÚDRŽBA OBLEČENÍ | 26 |
| 5.1. Tvorba dotazníku | 27 |
| 5.2. Výsledky dotazníku | 32 |
| 5.2.1. Zjištěné demografické údaje | 32 |
| 5.2.2. Četnost a projevy ekzému mezi dětmi, od kdy a na kterých místech na těle | 35 |
| 5.2.3. Textil jako pomocný i jako škodlivý prostředek pro ekzematiku | 38 |
| 5.2.4. Údržba oblečení dětského ekzematika | 42 |
| 5.2.5. Projevy ekzému po (ne)naučení se odívání a údržby oblečení | 44 |
| 6. ZÁVĚR | 45 |

| | |
|------------------------------------|----|
| 7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY | 47 |
| 8. SEZNAM OBRÁZKŮ | 49 |
| 9. SEZNAM TABULEK | 49 |
| 10. SEZNAM GRAFŮ | 49 |

1. ÚVOD

Před asi dvaceti či třiceti lety slovo alergie téměř nikdo neznal. Nepoužívalo se ani v přeneseném smyslu a lidé, kteří alergickými projevy trpěli, byli velkou výjimkou. Dnes je situace jiná. V každém dětském kolektivu najdeme děti, které na svém těle pocítily nepříjemné důsledky alergických reakcí. Nejčastěji je to alergická rýma, zarudlé oči, kašel a v neposlední řadě ekzém.

Projevy ekzému jsou na kůži a bezprostředně tedy v kontaktu s oblečením. U dětí s projevy ekzému vyvstává otázka týkající se jejich odívání. Z jakých materiálů by mělo být jejich oblečení, aby jim zajistilo co nejvyšší komfort a v žádném případě nezhoršilo projevy jejich onemocnění. Ještě v lepším případě bylo pomocníkem v léčbě či rekonvalescenci ekzému. A naopak, kterým textilním materiálům se raději úplně vyhnout, protože pokožku dětského ekzematika můžou podráždit nebo svým nevhodným složením znesnadnit její zhojování a stav.

Pro snadnější pochopení problému je zapotřebí znát stavbu kůže a charakteristiku pokožky. Základní údaje tohoto kožního projevu, důvody a počátky výskytu u dětí. Všeobecná doporučení ohledně vhodných a nevhodných textilních materiálů pro oděvy ekzematika. Přijatelnou údržbu jejich oděvů dle rad odborníků s ohledem na vlastní zkušenost s praním oblečení šestiletého syna Patrika, který trpí ekzémem prakticky od narození.

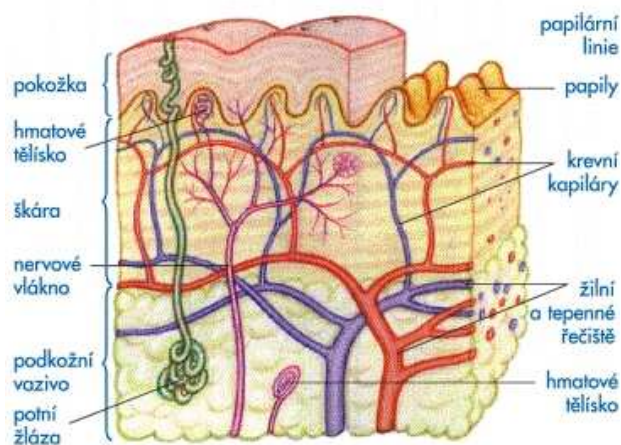
Poté byla snaha nalézt základní textilní výrobky na českém trhu a prací prostředky určené přímo pro ekzematiky. Na náhodném vzorku přibližně zjistit rozšířenost atopického ekzému mezi současnými dětmi v České republice. Nakolik jsou respektována rodiči všeobecná doporučení u těchto dětí v oblasti jejich odívání a údržbě tohoto oblečení. Jsou-li tyto děti oblékány do oděvů z vhodného materiálu. Zda je uznávána pro ně přijatelná údržba jejich oděvů. Zjistit, které materiály jsou pro ně nejvíce naopak nepříjemné nebo mají negativní vliv na dětský ekzém. Což souhrnně znamená, zda se potvrdí teoretické poznatky v této oblasti na odpovědích náhodného vzorku respondentů.

2. KŮŽE A POKOŽKA

Kůže má ochrannou, termoregulační a smyslovou funkci, zabraňuje nadměrným ztrátám vody a elektrolytů, což jsou nabité ionty podílející se na udržení stálého pH v organismu. Probíhají v ní imunologické děje, má schopnost vyměšovací, vylučovací, vstřebávací. Během života mění kůže svůj tvar, velikost, tedy plochu ve vztahu k délce a hmotnosti člověka a i své funkční uspořádání. [1] [29]

1.1. Charakteristika

Pokožka (latinsky epidermis) je povrchová vrstva tenká asi jako list knihy, krytá ochranným filmem, který svou strukturou odpovídá emulzi. Pro představu jako například olej ve vodě. V tomto ochranném filmu jsou obsaženy účinné látky, například enzymy. Povrch je osídlen mikroby, obsahuje rohovou vrstvu odumřelých buněk a díky ní kůže nevysychá. Pigmentotvorné buňky, jejichž produkt melanin chrání kůži před zářením, buňky imunitního systému a zárodečné buňky, které zajišťují obnovu pokožky. Pokožka je vrchní část kůže, která se skládá z dalších dvou základních částí (obrázek 1). [1]



Obrázek 1 - Stavba kůže [20]

Pod pokožkou je škára, vyživuje ji a jsou v ní uloženy kapiláry, hlouběji cévy, periferní nervová vlákna a volná nervová zakončení, nervové receptory, elastická a kolagenní vlákna, potní a mazové žlázy, vlasy, nehty. Ve škáře je mnoho krevních

vlásečnic, které regulují prokrvení kůže podle zevní teploty. Podkoží pod škárou obsahuje řídké pojivo, tukové lalůčky, větší cévy a nervy. Má význam metabolický, chrání před mechanickými inzulty, je izolátorem tepla. [1]

1.2. Dětská pokožka

Kůže novorozenců se v mnohém liší od kůže starších dětí nebo dospělých, je nezralá a její povrch je náchylnější k infekcím, je citlivější vůči vnějšímu prostředí a škodlivinám, má nedokonalou termoregulaci a hrozí větší riziko intoxikace při použití například nevhodných prostředků a oblečení z nevhodných materiálů. Poměr mezi plochou a hmotností je 3x až 5x větší než u dospělého. U kojenců a batolat, asi do dvou let věku, pokožce dosud chybí ochranný film z mazu, potu a odloupaných rohových buněk. Kůže je proto méně odolná vůči působení bakterií, zevních škodlivin a má sklon se vysušovat. Pro starší děti je pak charakteristická větší pohybová aktivita, sportování, hry v nečistém prostředí a s tím spojené negativní dopady na pokožku – povětrnostní vlivy zevního prostředí, sluneční záření, pocení, námaha, stresové situace, častější kontakt s alergeny. [8] [9]

2. ATOPICKÝ EKZÉM

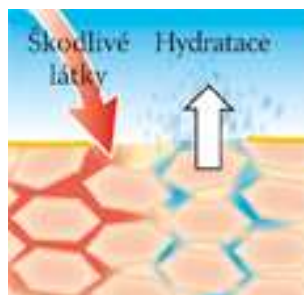
Atopický ekzém, neboli také atopická dermatitida, je zánětlivé onemocnění kůže a je součástí atopického syndromu, kdy se společně s ním může projevit senná rýma, alergie na potraviny nebo astma. Slovo atopický je z řeckého slova atopos, které po přeložení znamená cizí, zvláštní a je to tedy něco, co není na svém místě a probíhá atypicky, jinak než je běžné. Ekzém je z řeckého slova ekzeo a je to něco, co vyvěrá nebo vybublává na povrch. Označuje neinfekční povrchové zánětlivé onemocnění kůže s hlavními změnami v epidermis. Nejčastěji alergické povahy vyvolávané nejrůznějšími zevními i vnitřními faktory. V širším slova smyslu je dermatitida zánět kůže, v českém písemnictví se používá především tehdy, jedná-li se o nealergický (nejčastěji iritační = podrážděním vyvolaný) původ zánětu. Oběma pojmy je často označováno jedno onemocnění pokožky, ale je to

nepřesné, protože ekzém je nejčastěji alergické povahy. Naopak dermatitida je dle odborných textů původu nealergického vyvolaná podrážděním, ale s hlavními změnami již povahy alergické. [3] [6] [29]

Na kůži se často projevují nemoci nebo změny probíhající uvnitř těla. Je největší orgán, který tvoří překážku mezi okolním a vnitřním prostředím organismu. U postiženého astmatem i ekzémem jsou obvykle v obdobích zhoršení ekzému příznaky astmatu mírnější a obráceně. [8]

Atopie je nicméně dědičně založený sklon k alergii, má proto většinou zřetelný rodinný výskyt. Alergie je přehnaná, nepřiměřená reakce imunitního systému organismu na látky, se kterými se běžně setkáváme v našem prostředí. Pojem starý od r. 1906, kdy vídeňský lékař von Pirquet a Béla Shick tak označil projevy přecitlivělé, nepřiměřené reakce člověka na některé látky zevního prostředí a považoval tuto reakci za neúspěšnou obrannou reakci organismu. Slovo alergie je podle řeckých slov *allos*, označuje jiný nebo změněný stav, a *ergon*, které znamená slovo práce, reakce, reaktivita. Alergie je způsobena nesprávnou aktivací protilátek ze skupiny imunoglobulinu E (IgE) vlivem daného alergenu. Je to typ protilátek vyskytujících se pouze u savců a je produkován plazmatickými buňkami. Hraje důležitou roli při vzniku alergií, je součástí imunitní reakce vůči infekci parazitů. [1] [29]

Kůže ekzematika není schopná účinně vázat vodu a nemá na povrchu dostatečný ochranný kožní film, snadno se vysušuje, je dráždivá a zranitelná (obrázek 2). Dochází k menší tvorbě mazu a potu. Vrozený je i snížený práh pro svědění, což znamená, že již lehké podráždění kůže vyvolá silné svědění, které nutí dítě k nepřiměřenému škrábání. Reaguje podrážděním na řadu běžných látek a podnětů z našeho prostředí, které se do těla dostávají kůží, dýchacími cestami nebo trávicím ústrojím. Odhaduje se, že atopický ekzém postihuje nejméně 10% všech dětí a u 70% ekzematických dětí se první příznaky projeví do jednoho roku. [4]



Obrázek 2 - Rohová vrstva pokožky s narušenou ochrannou vrstvou [2]

2.1. Projevy ekzému

Dle období vzniku či výskytu ekzému jsou známy tři formy nebo též fáze typické svými odlišnými projevy: Kojenecká forma, Dětská forma a Dospělá forma. [3]

2.1.1. Kojenecká forma

Ekzém projevující se již v kojeneckém věku, nejčastěji mezi druhým až šestým měsícem, je charakterizován svěděním a suchostí pokožky. Objevují se červené pupínky s malými puchýřky, lze vidět na obr. 3, a postupně mohou splývat ve větší plochy a mokvat, někdy až s příměsí krve. Mokvavé plochy zasychají do žlutavých až červenohnědých stroupků. Někdy jsou prvním příznakem zarudlé praskliny za ušními boltci. [3] [7]



Obrázek 3 - Projevy ekzému [16]

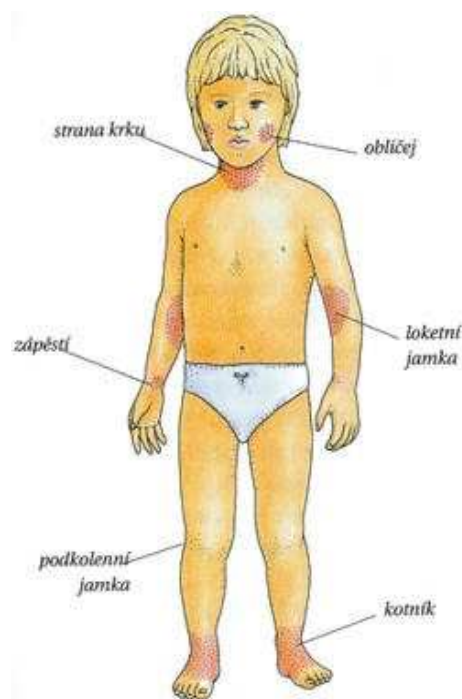
Ekzémová vyrážka se objevuje hlavně na tvářích, čele, bradě, postupně na trupu, končetinách a může se rozšířit na celé tělo. Dítě se škrábe, je neklidné, budí se ze spaní. Někdy se dítě rozškrábá až do krve. Trvalé škrabání, i když je dítě vhodně oblečené, brání vzniku stroupků, kůže se může infikovat a léčba se ztěžuje. [7]

Průběh kojeneckého ekzému bývá nepředvídatelný a zcela nepravidelný. Ekzém se může během druhého roku života zcela zahojit anebo plynule přechází do další vývojové formy.

2.1.2. Dětská forma

Fáze spadající do období předškolního a školního věku dítěte. Vyrážka se již tolik neobjevuje v obličeji, ale vyskytuje se v loketních a podkolenních jamkách, na krku, zápěstí a často jsou postiženy hřbety rukou. Na obrázku 4 jsou znázorněny nejčastější

běžné výskyty ekzému. Kůže již většinou nemokvá, je hrubá, drsná s oděrkami po škrábání, protože silné svědění trvá i v tomto období. Svědivé drobné pupínky se čas od času mohou objevit na trupu a končetinách. Škrábáním se do kůže může zaneść hnisavá infekce. K obrazu ekzému se přidávají stroupky a prasklinky. [3] [7]



Obrázek 4 - Nejčastější výskyty ekzému [15]

Jak dítě roste, někdy projevy ekzému slábnou a postupně může dojít k úplnému zhojení, obvykle v pubertě.

2.1.3. Dospělá forma

Tato fáze už není tak častá nebo alespoň nebývá bez návaznosti na jednu z předchozích forem, případně na astma. V tomto stádiu jsou projevy typicky v kožních záhybech – na očních víčkách, čele, okolo úst, podkolenních a loketních jamkách, zápěstí a na hřbetech prstů. Kůže někdy i více svědí, je silně zhrubělá a rozpraskaná. [7]

2.2. Příčiny vzniku a zhoršení ekzému, dráždivé textilní materiály

Konkrétní příčina vzniku atopického ekzému není dosud zcela jasná. Závisí na komplikované souhře mnoha vrozených, obranných (tedy imunologických), biochemických, psychologických a klimatických mechanismů. Vědci původ ekzému nalézají v znečištěném životním prostředí, v měnícím se složení stravy, ve větším výskytu chemických látek i v domácím prostředí. Hlavních příčin vzplanutí nebo zhoršení ekzému je několik. Samozřejmě již zvýšená suchost pokožky ekzematika, která spouští svědění, může dát podnět k dalšímu zhoršování a přesun na další stupeň projevu ekzému. Pokožku pak dráždí mýdla, saponáty, nevhodné prací a čisticí prostředky, dezinfekční látky, jako třeba chlór v bazénech. Z textilního materiálu nejvíce dráždí vlna, kožešiny a látky s vlasem (flanel, plyš, samet apod.) a pak umělá vlákna, například polyester. Všeobecně oděvy s tuhými, tvrdými a hrubými okraji kůže neprospívají. Oděvy, které jsou z neprodyšných materiálů a pod kterými se pokožka zapotí, mohou zapříčinit zhoršení či někdy dokonce i vznik ekzému na novém místě. [5]

Ekzematikům často vadí kontakt se šťávou z čerstvého ovoce, zeleniny a masa, také kontakt s pískem a hlínou. U atopického ekzému to pak ještě může být kontakt s alergenem, jako jsou roztoči, domácí prach, zvířecí alergen, pyl a domácí či venkovní plísně. Z potravin pak alergici mohou vznikem či zhoršením ekzému reagovat na mléko, vejce, ryby, některé ovoce, zeleninu a často ořechy, kakao a čokoládu. [5]

Je důležité se vyhnout mikroorganizmům, původcům bakteriální infekce, hlavně zlatému stafylokoku, což je bakterie způsobující těžce léčitelné infekce u lidí. Virové infekci v podobě rýmy a oparů. Plísňové infekci, především kvasinkám, to jsou jednobuněčné houbové mikroorganismy. Ke zhoršování vedou často v dospělé fázi psychicky náročnější období. Celkově stres, horko a zapocení kůže ekzém zhoršuje, kterému ani nepřidají sezónní a klimatické změny. Dítě s ekzémem hůře snáší přílišné teplo, velký chlad nebo časté střídání teplot. Vhodné a prodyšné oblečení, bránící zapaření pokožky, je základním aspektem pro lepší průběh rekonvalescence ekzematika. [3] [29]

3. VYHOVUJÍCÍ MATERIÁLY ODĚVŮ

Opravdu plně vhodné materiály, nejen pro oblečení dětí s ekzémem a pro jejich textilní hračky, lůžkoviny, podložky, ale pro citlivou dětskou pokožku vůbec, jsou materiály přírodní a prodyšné. Jak už je uvedeno výše, z přírodních materiálů není vhodná vlna, a to zejména pro svoji tzv. kousavost a obsah lanolinu, který může u alergiků vyvolat kožní reakce. Lanolin je žlutá mazlavá látka vylučovaná mazovými žlázami zvířat s vlnou, jakou je třeba ovce domácích. Chemicky podobná vosku, vhodná jako kožní mast a přidává se například i do krému na boty. Látky z přírodního hedvábí zase většinou mají příliš pevnou vazbu, která je nedostatečně prodyšná a protože ekzematici se více potí, je malá prodyšnost materiálu nevhodná a dráždí kůži. Některé děti také mohou mít alergii na proteiny hedvábí. Obecnou zásadou odívání ekzematiků je tedy vzdušný lehký oděv, který nedráždí a má dobrou tepelnou vodivost. Hlavně látka v přímém kontaktu s kůží musí být světlá, jemná a chladivá. [5]

Vhodným přírodním materiálem je především pro svou dostupnost bavlna, bavlna v kombinaci s bambusem a len.

3.1. Bavlna

Má všestranné využití a využívá se jako materiál na spodní prádlo, dámské, pánské a dětské oděvy. Dále pro sportovní módu a módní doplňky. Pro svoje antialergenní vlastnosti se pak hlavně využívá při výrobě kojeneckého prádla. Lze ji použít také na lůžkoviny, bytový i dekorační textil, hračky a podložky pro malé děti. Bavlna nachází uplatnění i ve zdravotnictví, nejen na lůžkoviny v nemocnicích, ale například jako obvazový materiál (obvazy, vata, gáza). Obvaz nebo obinadlo bývá občas využito na obvazování postižených míst ekzematika na noc, aby si ekzém dítě ze spaní neškrábalo. Případně aby podpořilo účinky hojivé masti namazané na ekzému. [13] [14]

Bavlněné tkaniny jsou měkké, poddajné a prodyšné, příjemné na omak, dobře přijímají vodu a sají pot. Výborně se perou i vyvaňují a lze je žehlením dezinfikovat při teplotách až 200°C. Bavlna je proto pro ekzematiky ideálním materiálem pro oblečení v přímém kontaktu s nemocnou dětskou pokožkou. Nejlépe popelín z bavlnářských nití

(obrázek 5), což je tkanina v plátňové vazbě s jemným příčným žebrováním, která vzniká z hustě dostavených a jemných osnovních nití. Název pochází z francouzského papeline, což znamená papežský. První popelíny měly osnovu z hedvábí a útek z vlny, byly vyráběny v Avignonu, kde měl tenkrát sídlo papež. [5] [10] [14]



Obrázek 5 – Popelín ze 100% bavlny [12]

Ideální je také batist (obrázek 6), což je tkanina v plátňové vazbě a v husté dostavě o malé hmotnosti. Materiál je průsvitný s velmi jemným omakem, jsou použity jemné příze z nejkvalitnějších bavlněných vláken. Látka může být potištěná, jednobarevná či bělená. Původně byly tkaniny lněné a prvním výrobcem byl, Jeane Batist, Francouz. Materiál se využívá na kapesníčky, dětské prádlo a výšivky. [5] [10]



Obrázek 6 – Batist ze 100% bavlny [17]

Přijatelný je i bavlněný trikotýn, tkanina v dvoustupňové keprové vazbě, pružná a měkká o střední hmotnosti. Typická šikmým žebrováním a jasným nezastřeným vzhledem vazby připomínajícím pleteninu. Název z francouzského tricot, což je pletenina, které se povrchem a určitou pružností podobá. [5] [11]

3.2. Bambus

Tkaniny z bambusu jsou měkké než výrobky z bavlny. Mají výbornou savost (až o 30% vyšší než bavlna) a jsou přirozeně antibakteriální, termoregulující, nealergizující. Při

pěstování bambusu se nepoužívají pesticidy a je to jedna z nejrychleji rostoucích rostlin, takže může být sklízena až 4x ročně a sklízí se tak, aby nemusela být znovu vysazována. Bambusové vlákno se vytváří na základě regenerované celulózy. Pro výrobu tohoto vlákna se používá surový bambus, který se následně zpracovává chemickou cestou obdobně jako viskóza. Využívá se bez příměsi jiného vlákna nebo častěji ve směsi s bavlnou na výrobu například triček, dresů, mikin, ponožek, plen. Jako textilní materiál je bambus využíván až v posledních asi 10 letech. Na oblečení malého ekzematika se materiál z bambusu jeví jako velmi vhodný. [18]

3.3. Len

Len je ekologický, plně recyklovatelný, biologicky odbouratelný, nepotřebuje hnojit a ošetřovat pesticidy. Pro výrobu lněných tkanin nejsou třeba chemické úpravy jako u jiných tkanin. Z rostliny se zpracovává stonek, ze kterého lze na textilní použití využít jen asi 10%. Hodí se na součásti oděvu v přímém kontaktu s pokožkou. Lněný materiál je porézní, prodyšný, v létě chladivý a v zimě naopak hřejivý. Lze z něj vyrábět dámská, pánská a dětská pyžama. Také župany, župánky a šatičky, košilky. Vláknata tkaniny navíc obsahují oleje, které toto vlákno chrání a zároveň při nošení může mít příznivé účinky. Len je nejsilnějším a nejpevnějším textilním vláknem, má dokonce podobnou sílu v tahu jako některé typy oceli, nejvíce sil má za mokra. [19]

4. VHODNÉ OBLÉKÁNÍ A ÚDRŽBA OBLEČENÍ

Pro výkyvy teploty a obecně celkově je vhodné dítě oblékat do několika tenkých vrstev oděvu, dítě lze pak i lehce svlékat nebo oblékat. Dítě musí být oblečeno přiměřeně povětrnostním podmínkám a okolní teplotě do oděvu z prodyšných tkanin.

Volíme více slabších vrstev, v přímém kontaktu s pokožkou oblékáme pouze oblečení z přírodních lehkých materiálů. Je zapotřebí pečlivě sledovat etikety na kupovaném oblečení, nejlepší je výrobek ze 100% přírodního materiálu (bavlna, bambus, len) nebo s minimálním obsahem umělých vláken (lykra, spandex a jiné), ale to pouze

oblékat ve fázi, kdy ekzém není zhoršen a u starších dětí. Oblečení v přímém styku s nemocnou kůží by mělo být světlé, jemné a chladivé. Spodní prádlo musí být pouze z přírodních materiálů a světlých barev. Je důležité, aby prádlo dítě nikde nedřelo ani netísnilo. Vlněné rukavice i čepice dítěte je zapotřebí podšít hladkým nedráždivým materiálem. Šálu, kterou dáváme přímo na pokožku krku, nahradit například bavlněným šátkem. [5]

Pokožka ekzematika je velmi citlivá a může reagovat zhoršením na použité přípravky při praní jeho prádla. Kontaktní podráždění často mohou vyvolat parfémů v přípravku. Je osm nejčastěji používaných vonných látek, které mohou u alergických dětí všeobecně vyvolat nějaké reakce: alfa-amyl-cinnamaldehyd, cinnamaldehyd, cinamylalkohol, oak moss absolute, hydroxycitronellal, eugenol, isoeugenol, geraniol. Parfemace bývá, mimo kosmetických přípravků, také součástí pracích a čisticích prostředků. Kůži též mohou podráždit enzymy v biologických pracích prášcích, hlavně pokud prádlo není dostatečně vymáchané. Je vhodné se vyhnout i přípravkům s optickými zjasňovači a barvivu. [21]

Pro ruční praní je nejvhodnější použít mýdlové vločky zakoupené ve svém finálním stavu nebo nastrohané z mýdla s jelenem. Prádlo se doporučuje nejméně 5x poté vymáchat v čisté vlažné vodě. Mýdlové vločky nejsou vhodné pro praní v automatických pračkách. Z mýdlových vloček či nastrohaného mýdla s jelenem si lze doma vyrobit tzv. mýdlový sliz. K mýdlovému základu se přidá soda a vše se rozpustí v horké vodě. Takto vyrobený prostředek pak lze použít i na praní prádla v automatických pračkách nejlépe při praní minimálně na 60°C. [5]

Na praní prádla v automatické pračce je možné pro děti s lehčími typy ekzému používat běžné prací prášky a gely, ale nejlépe ty, které jsou určené pro praní kojeneckého a dětského prádla. Dětem s nejtěžšími formami ekzému nejlépe prát prádlo speciálními pracími prostředky pro alergiky. Kožní lékaři pak ještě radí před koncem praní vymáchat prádlo v trošce octa. Aviváž se naopak doporučuje u ekzematiků vynechat úplně. Místo ní lze právě přidat do přihrádky na aviváž, kvůli změkčení prádla ocet, který navíc pomáhá odstranit zbytky pracího prášku. Na vůni prádla se přídavek octa údajně negativně nepodepisuje.

4.1. Prostředky na trhu pro praní oděvů ekzematika

Mimo běžných prostředků sensitive a dětských gelů či prášků pro praní prádla, které jsou většinou vhodné pro praní prádla ekzematika v období lehčích příznaků, jsou na trhu k dostání speciální přípravky určené výhradně pro údržbu oblečení malých atopiků s ekzémy. Nejlepší dostupnost těchto výrobků je objednáním přes internetové stránky dodavatelů. Po menším průzkumu bylo zjištěno, že je dostatečný výběr, ale ne každý přípravek byl shledán svým složením zcela vhodným. Každý rodič má tak možnost vyzkoušet a posléze používat vhodný prostředek právě pro jeho dítě, protože každá pokožka ekzematika je jinak citlivá jak na složky v krémech a mastích, tak právě v pracích gelech či práscích.

Vhodným pracím gelem je gel z mýdlových ořechů, příklad dvou typů na obrázku 7. K dostání je lehce například přes internet na www.zbozi.cz. Základem pracího gelu je výtažek z mýdlových ořechů, často v biokvalitě, získaný šetrnou metodou za studena. Je vhodný pro všechny druhy prádla a praní při všech teplotách i pro praní ruční. Gel je samozřejmě bez parfemace a vhodný pro praní dětského prádla nebo právě pro alergiky a lidi s citlivou pokožkou. Obvyklá skladba složení přípravku je saponin z mýdlových ořechů, 5 – 15 % uhličitan sodný (soda), silikáty, chlorid sodný (kuchyňská sůl), xantanová guma. [22] [23]



Obrázek 7 – prací gely z mýdlových ořechů [22] [23]

Jistou alternativu, jak se úplně obejít bez jakéhokoliv pracího přípravku, představuje prací koule neboli tzv. eco ball (obrázek 8). Uvnitř koule je keramický materiál a většina z nich, co jsou k dostání na trhu, vydrží minimálně 1000 pracích cyklů. Vkládá se s prádlem do pračky a teplota praní může být maximálně 40°C. Při praní více jak 4 kg prádla je potřeba použít dvě koule zároveň. Mimo pracích účinků koule odstraňuje chlor z vody a vodu tak změkčuje. [24]



Obrázek 8 – eco ball (prací koule) [24]

4.2. Textilní výrobky na trhu

Po obejití kamenných obchodů v Liberci a Jablonci nad Nisou, zhlédnutí odkazů internetových obchodů, byl nalezen široký výběr vhodných výrobků pro děti s citlivou či ekzematickou pokožkou. Speciálně určené produkty přímo pro ekzematiky jsou již zastoupeny v menší míře.

Pro děti s ekzémem je vhodné na spaní nasazovat rukavičky, aby se zabránilo škrábání. Rukavičky na obrázku 9 jsou vybaveny šňůrkou na stažení, která zabraňuje dětem jejich sundání. Jsou vyrobeny ze 100% organické bavlny, která neobsahuje žádné nežádoucí chemické látky. Není geneticky modifikována a pěstuje se s použitím přírodních hnojiv. Během výroby není použit formaldehyd, chlorové bělení ani barvy na bázi benzínu, což je obvyklé u oděvů, které jsou sice také ze 100% bavlny, ale tímto procesem procházejí. [25]



Obrázek 9 – Rukavičky [25]

Rukavicové tričko pod názvem Motýlek na obrázku 10 má spojené rukávky s rukavičkami, volně bez švu a nejdou stáhnout. Zamezují tedy přístupu dítěte k podrážděné pokožce. Dítěti s ekzematickou pokožkou už není zapotřebí nasazovat rukavičky a díky tričku tak má znemožněno si ze spaní postižené místo škrábat. Švy jsou ploché a pro maximální pohodlí umístěné na rubové straně, aby nedráždily postiženou pokožku. Tričko může být ke spaní kombinováno se spodní částí běžného pyžama nebo s pyžamovými kamašemi, podle lokality výskytu ekzému. Triko je na zápěstích vybaveno šňůrkami, které lze stáhnout a poté můžeme upravit jeho velikost pro aktuální výšku dítěte. [25]

Tričko i rukavičky jsou od firmy DermaProtec a mají atest Státního zdravotního ústavu. Mimo těchto výrobků lze na internetových stránkách firmy objednat i ponožky, punčocháče a další oblečení pro atopiky. Oblečení je ze 100% organické bavlny navrženo tak, aby minimalizovalo svědění a účinně bránilo škrábání. Škrábání se tak mění v jemné mnutí, protože oděv zabraňuje přímému kontaktu s pokožkou dítěte. [25]



Obrázek 10 – Rukavicové tričko Motýlek [25]

Na obrázku 11 je hrací deka, která umožňuje izolovat dítě od chladné podlahy či dráždivého koberce, který v bytě ekzematika a alergika vůbec, by měl být ve velmi omezené míře. Je vyrobena z bavlny, plněná dutým vláknem. Lze ji prát při teplotě do 30°C. Deku má závěsná poutka a tak později může sloužit i jako dekorace na zeď. [26]



Obrázek 11 – Hrací deka Zahrada [26]

Z bavlny se vyrábí i vlhčící ubrousky, které jsou vhodné pro dětskou hygienu nejen ekzematika (obrázek 12). Ubrousky na obrázku se vyrábějí z netkané biobavlny a při zpracování materiálu nejsou použity žádné syntetické chemické látky, aby se předešlo alergickým reakcím. Biobavlna také nazývána jako organická bavlna (organic cotton), a jak je uvedeno již výše, pochází z ekologicky kontrolovaného zemědělství. Není geneticky modifikována a pěstuje se s použitím přírodních hnojiv. Nejsou použity chemické látky (pesticidy, herbicidy, insekticidy či fungicidy). Bavlna se sbírá ručně a není chemicky upravována, bělena či barvena. Zvlhčující látka je vyrobena z bio heřmánku pravého, bio meruňkového oleje a bio lípy. Přestože zmíněný produkt je vyroben speciálně pro děti s atopickým ekzémem, může některým dětem použitý heřmánek způsobit alergické reakce. [25] [27]



Obrázek 12 – Vlhčené ubrousky ze 100% biobavlny [25]

5. ROZŠÍŘENOST EKZÉMU MEZI DĚTMI, JEJICH OBLÉKÁNÍ A ÚDRŽBA OBLEČENÍ

Odhaduje se, že atopický ekzém postihuje nejméně 10% všech dětí, včetně přechodných a lehkých stavů. Nicméně výskyt se během let zvyšuje. Více jak u poloviny těchto dětí se ekzém objeví již během prvního roku, u ostatních dětí do 4 let a u 9 % dětí později. U dětí se většinou střídají období výrazného zlepšení či úplného vymizení s opětovným objevením nebo zhoršením ekzému. [4]

Vloni byl v období od 27. 03. do 29. 03. 2010 uskutečněn jistou Simonou Hercogovou průzkum pod názvem Atopická dermatitida, elektronicky na stejných webových stránkách, kde byl vyvěšen i dotazník k této bakalářské práci. Skládal se z 6 otázek, převážně filtrovacích a ostatních zaměřených na zjištění obeznámenosti a rozšířenosti daného problému. Většina respondentů (88%) byla ve věku 17-24 let, 86 žen a 42 mužů. 107 dotazovaných pak odpovědělo kladně na otázku: Víte co je to atopický ekzém? Graf 1 následně ukazuje, že atopický ekzém postihuje přes 36% z těchto dotázaných, kteří na předchozí otázku odpověděli kladně. [28]



Graf 1 – Výsledek jedné otázky z průzkumu nazvaného Atopická dermatitida [28]

5.1. Tvorba dotazníku

Primární otázkou pro tento dotazník byla skutečnost, kolik dětí z náhodného vzorku má nebo mělo ekzém, jaké mají tyto děti projevy a případný vliv textilií na jejich pokožku. Další otázky byly směřovány na materiál jejich oblečení a následnou údržbu oděvů malých ekzematiků. Většina otázek byla uzavřeného charakteru s dvěma či více možnostmi odpovědí. Dotazník byl vytvořen a následně vyvěšen na serveru Vyplňto (www.vyplnto.cz), kde po skončení sběru informací byly odpovědi i vyhodnoceny. To usnadňuje a napomáhá k celkové analýze daného problému. Celkem byl dotazník složen z 20 otázek. Celý dotazník lze prohlédnout na obrázku 13.

Vlastní výzkum trval 456 hodin od 09. 02. 2011 do 11. 03. 2011 a návratnost dotazníku je na serveru měřena v procentech, dána poměrem zobrazených a vyplněných dotazníků. Jedná se o orientační údaj, který nezapočítává ty oslovené respondenty, kteří ani nezobrazili úvodní text, tedy neklikli na odkaz dotazníku. Zároveň je zjištěna průměrná doba vyplňování dotazníku, tedy jak dlouho trvalo dotazník vyplnit. [28]



[Domů](#) [Dotazníky](#) [Výsledky](#) [Tipy k tvorbě dotazníků](#) [Videonávody](#)

[Nápověda](#) [FAQ](#) [Pro školy](#) [Partneři](#) [Pravidla](#) [Ceník](#) [Kontakt](#)

10 důvodů pro Vyplnto.cz



PRŮZKUM PROVÁDÍ

Věra Engelová
veusa@spoluzaci.cz

DISKUSE K TÉMATU

Jméno:

Odívání dětí s ekzémem - VYPLŇUJÍ RODIČE VŠECH DÍTÍ MLADŠÍCH 12 LET

Konec vyplňování dnes v 20:00:00, výsledky budou veřejně přístupné.
Počet otázek: 20 Průměrná doba vyplňování: 00:02:27

Chtěla bych vás – **rodiče dětí** - tímto požádat o vyplnění dotazníku, který použiji pro svou bakalářskou práci. Na základě vašich odpovědí bych ráda zjistila, nakolik je problém atopického ekzému přibližně rozšířen (proto vyplňte i rodiče dětí bez ekzému - dotazník je pak zkrácen), jaké oblečení a z jakých materiálů dětem s ekzémem oblékáte, kde jej kupujete a jak perete. Prosím, pokud máte víc jak jedno dítě, vyplňte pro každé dítě dotazník zvlášť.

Dotazník začnete vyplňovat kliknutím na tlačítko Vyplnit dotazník, které je umístěno pod reklamním sdělením.

Vyplnit dotazník

Počet otázek: 20 Průměrná doba vyplňování: 00:02:27

Na otázky č. 3-7 a 11 můžete zatrhnout 1 či více odpovědí. U otázky č.9, prosím, o jednoslovní odpověď.

(povinná otázka)

1. Má (mělo) dítě projevy ekzému nebo opravdu velmi suché pokožky?

- ☐ ano
☐ ne

V tomto místě se dotazník větví, další otázky se zobrazí až po zodpovězení předchozí otázky.

(povinná otázka)

2. Kdy se u vašeho dítěte začaly objevovat první příznaky?

- ☐ 6 měsíců nebo méně
☐ 7 - 12 měsíců
☐ 13 - 18 měsíců
☐ 19 - 24 měsíců
☐ 25 - 35 měsíců
☐ ve 3 letech
☐ 4 - 6 let
☐ 7 let a více

(povinná otázka)

3. Jaké jsou (byly) projevy na pokožce u vašeho dítěte?

- ☐ zarudlá pokožka
☐ suchá až zhrubělá pokožka
☐ mokvající pokožka
☐ strupovité skvrny na pokožce
☐ svědivé drobné pupínky na pokožce
☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

4. Na kterých místech na těle?

- ☐ obličej
- ☐ krk
- ☐ lokty a loketní jamky
- ☐ hřbety rukou a zápěstí
- ☐ kolena a kolenní jamky
- ☐ kotníky a nártý
- ☐ hrudník
- ☐ zadeček a/nebo záda
- ☐ ve vlasech
- ☐ stehna

(povinná otázka)

5. Jak zabraňujete dítěti, aby si v noci škrábalo postižená místa na pokožce?

- ☐ místa obvazuji obinadlem
- ☐ používám promašťovací krém
- ☐ přikládám studený obklad
- ☐ nehty dítěte udržuji krátké
- ☐ oblékám do tzv. motýlka (spojené tričko/bodýčko s rukavičkami)
- ☐ navlékám rukavičky
- ☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

6. Kdy se projevy u vašeho dítěte zhoršují?

- ☐ při chřipkových onemocněních
- ☐ konzumací nevhodných potravin
- ☐ při sychravém, vlhkém počasí na podzim a začátkem jara
- ☐ při horkém letní dni
- ☐ po sportovních aktivitách
- ☐ po kontaktu s domácími zvířaty
- ☐ v nevhodném oblečení nebo krátce potom
- ☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

7. Do oblečení (které je v přímém kontaktu s pokožkou) z jakého materiálu dítě oblékáte?

- ☐ bavlna
- ☐ bio/eko bavlna
- ☐ len
- ☐ směs bavlna bambus
- ☐ termoprádlo
- ☐ nevím/neřeším
- ☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

8. Nakupujete toto oblečení (i) přes internet?

(nepovinná otázka)

9. Název obchodu, kde vhodné oblečení nakupujete:

(text)

(povinná otázka)

10. Myslíte si, že materiál oblečení vašeho dítěte v přímém kontaktu s jeho pokožkou může zhoršit (ovlivnit) projevy ekzému/suché pokožky?

- ☐ ano
☐ ne
☐ nevím

V tomto místě se dotazník větví, další otázky se zobrazí až po zodpovězení předchozí otázky.

(nepovinná otázka)

11. Který materiál oděvu dítě dráždí (zhoršuje projevy ekzému)?

Pokud si nevyberete žádnou z nabízených odpovědí, otázku přeskočte.

- ☐ syntetický
☐ vlna
☐ akryl
☐ kožešiny
☐ flanel, plyš nebo samet
☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

12. Použitý prací prostředek ovlivní projevy ekzému/suché pokožky mého dítěte.

(povinná otázka)

13. V čem dítěti oblečení perete?

- ☐ tekutý gel
☐ prací prášek
☐ eco ball
☐ Jiná odpověď:

(nepovinná otázka)

14. Název pracího prostředku:

Pokud si nevyberete žádnou z nabízených odpovědí, otázku přeskočte.

- ☐ lovela
☐ ariel
☐ persil sensitive
☐ dreft baby a sensitive
☐ mini risk
☐ batole
☐ Vlastní odpověď:

(povinná otázka)

15. Používáte aviváž?

(povinná otázka)

16. Jaké má dítě nyní projevy?

- ☐ zhoršený stav
- ☐ v normě
- ☐ jen mírné projevy
- ☐ téměř bez příznaků (suchá pokožka)
- ☐ bez projevů

(povinná otázka)

17. Pohlaví dítěte:

- ☐ muž
- ☐ žena

(povinná otázka)

18. Věk dítěte:

- ☐ méně než 11 měsíců
- ☐ 1 rok
- ☐ 2 - 3 roky
- ☐ 4 - 6 let
- ☐ 7 - 9 let
- ☐ 10 let a více

(povinná otázka)

19. Místo bydliště:

- ☐ vesnice
- ☐ město

(povinná otázka)

20. Kraj:

- ☐ Olomoucký
- ☐ Moravskoslezský
- ☐ Středočeský
- ☐ Karlovarský
- ☐ Plzeňský
- ☐ Jihočeský
- ☐ Vysočina
- ☐ Jihomoravský
- ☐ Zlínský
- ☐ Pardubický
- ☐ Královéhradecký
- ☐ Liberecký
- ☐ Ústecký
- ☐ Praha

Odeslat dotazník

Ukončit vyplňování dotazníku a smazat vyplněné hodnoty

Obrázek 13 – Dotazník „Odívání dětí s ekzémem“ na Vyplňto.cz [28]

5.2. Výsledky dotazníku

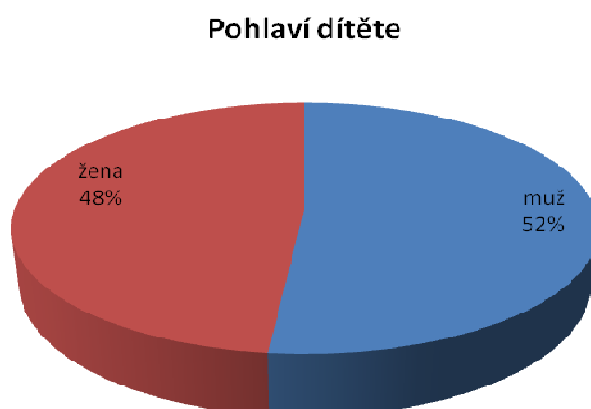
Vzhled dotazníku a struktura otázek je velmi důležitá, ovšem také hodně záleží na tom, jak je dotazník distribuován. Využití serveru vyplnto.cz pro zveřejnění tohoto dotazníku se ukázalo jako ideální volba, která zajistila dostatečný počet respondentů (dětí) pro objektivní vyhodnocení. Účinnost tohoto internetového dotazování byla ještě znásoben i tím, že odkaz na tento dotazník byl rozesílán maminkám ve věku 20-40 let na lidé.cz a dále byl jeho odkaz na serveru facebook, konkrétně ve skupinách určených rodičům dětí nebo přímo dětskému ekzému. Dotazník mohl být vyplněn rodiči pro dítě mladší nebo 12 let včetně.

Návratnost dotazníku byla 62,1%. Tedy více jak polovina vyplňovaných respondentů dotazník nakonec celý vyplnila a potvrdila jeho odeslání. Bylo zjištěno, že průměrně trvalo dotazník celý vyplnit 2,27 minut. [28]

5.2.1. Zjištěné demografické údaje

Mezi zjišťovanými demografickými údaji bylo pohlaví dítěte, jeho věk, bydliště vesnice nebo město a kraj.

V celkovém součtu byl dotazník vyplněn pro 120 dětí. Jak je vidět na grafu 2, ženského pohlaví bylo jen o něco málo méně než mužského ze vzorku dětí. Konkrétně dívek bylo 58 (48%) a chlapců 62 (52%).



Graf 2 - Poměr mezi dívkami a chlapci

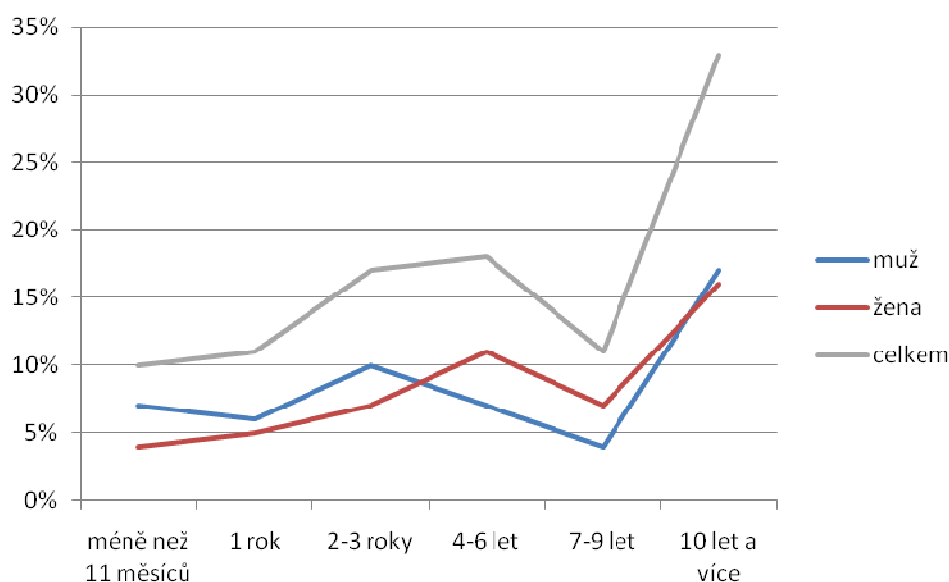
Z čehož vyplývá, že dotazník byl ideálně a rovnoměrně vyplněn pro chlapce i dívky. Lze z toho posléze vyvodit, které pohlaví je ekzémem více postiženo.

Z tabulky 1 lze vyčíst, že průzkumu se účastnilo nejvíce dětí mezi 10–12 rokem věku (1/3) a děti mezi 2 až 6 lety (více jak 1/3). Nejméně zúčastněných dětí bylo mladších 11 měsíců. Takto malé dítě bylo pouze každé desáté z celkového počtu.

Tabulka 1 - Zastoupení věku dětí celkem:

| Věk dítěte | Celkem |
|--------------------|--------|
| méně než 11 měsíců | 10% |
| 1 rok | 11% |
| 2-3 roky | 17% |
| 4-6 let | 18% |
| 7-9 let | 11% |
| 10 let a více | 33% |

Graf 3 pak údaj o největším účastnění dětí starých 10 až 12 let potvrzuje a je z něho zřejmé i nejnižší zastoupení dětí 1 roku věku či mladších. Málo dětí bylo i ve věku 7–9 let.



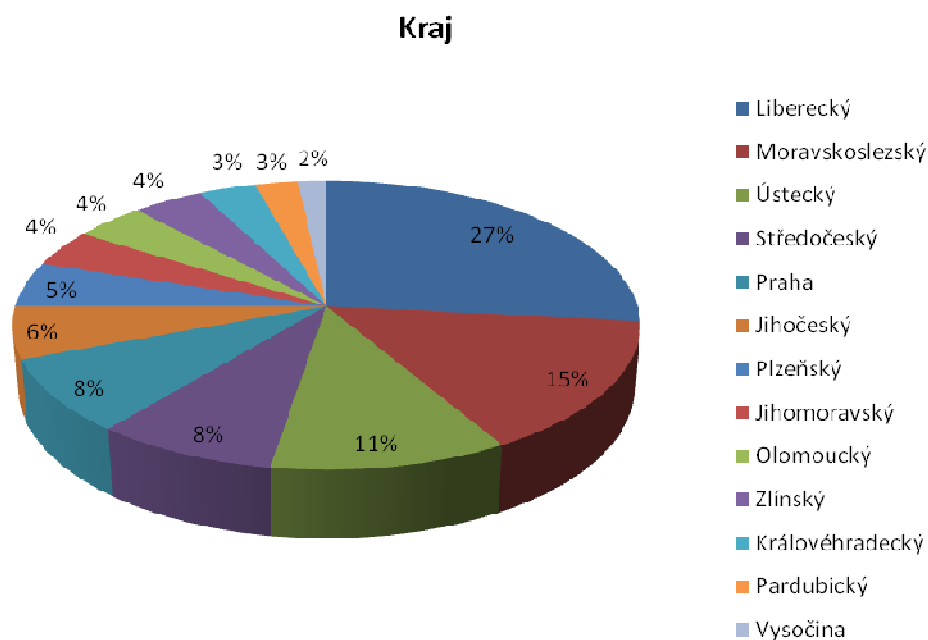
Graf 3 - Věkové rozdělení dotazovaných dětí dle pohlaví

Tabulka 2 ukazuje zastoupení dětí dle bydliště včetně rozdělení z hlediska jejich pohlaví. Nejvíce dětí, 74% z dotázaných, bydlí ve městě a jen 26% na vesnici. Chlapců a dívek bylo zhruba stejně z města tak i z vesnice.

Tabulka 2 - Zastoupení z hlediska bydliště

| | <i>chlapci</i> | <i>dívky</i> | <i>celkem</i> |
|----------------|----------------|--------------|---------------|
| město | 36,50% | 37,50% | 74% |
| vesnice | 14% | 12% | 26% |

Z grafu 4 je patrné, že nejvíce dotazníků bylo vyplněno pro děti z Libereckého kraje (32 dětí), potom Moravskoslezského a následně Ústeckého. Na kraj Středočeský a pro Prahu byl dotazník vyplněn na 10 dětí z každého tohoto kraje. Jihočeský 7 dětí a Plzeňský dětí 6. Z ostatních krajů nebylo již víc jak maximálně 5 dětí na kraj.



Graf 4 - Kraj

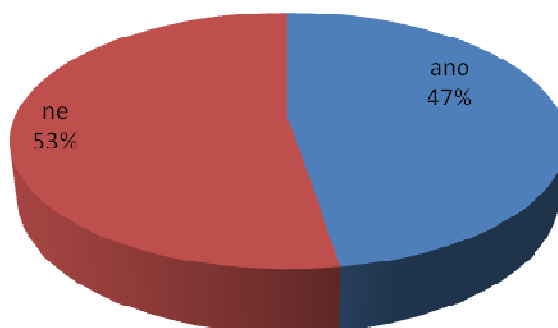
5.2.2. Četnost a projevy ekzému mezi dětmi, od kdy a na kterých místech na těle

Má (mělo) dítě projevy ekzému nebo opravdu velmi suché pokožky? Otázka byla v dotazníku jako první a dále se dotazník větvil dle odpovědi. Odpovědi ne se přeskočila většina otázek a nasměrovala respondenta na poslední demografické otázky. Při kladné odpovědi byly respondentům pokládány informativní otázky ohledně rozsahu postižení, vlivu materiálu, oblékání a údržby oblečení.

Tento dotaz byl pokládán také pro důležité zjištění, kolik současných dětí přibližně tento problém postihuje. V odborných textech se uvádí, že zhruba 10 % populace je tímto problémem postihnuta. Avšak byl zjištěn daleko závažnější rozsah.

Na grafu 5 vidíme, že téměř každé druhé dítě se setkalo s nějakými kožními projevy, počínaje přechodným stavem či velmi suchou pokožkou.

Má (mělo) dítě projevy ekzému nebo opravdu velmi suché pokožky?



Graf 5 - Výskyt projevu ekzému u dětí

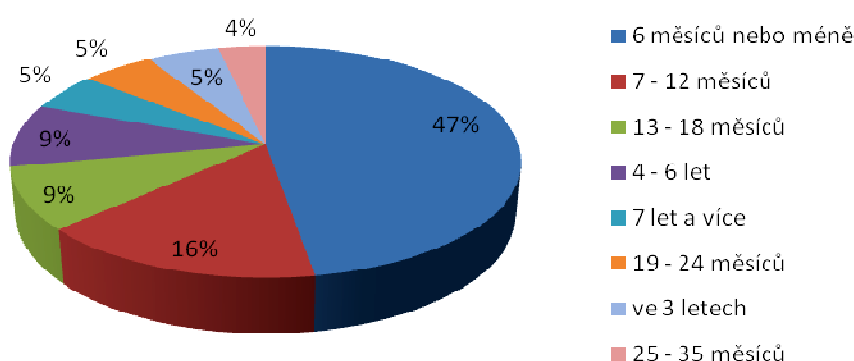
Podle tabulky 3 je výskyt ekzému stejně často u chlapců tak i u dívek. Jen opravdu malinko hůře z toho dopadli chlapci, ale rozdíl je tak nepatrný, že nic nedokazuje. U 26 % chlapců a 27 % dívek se pak projevy ekzému neobjevily.

Tabulka 3 - Výskyt ekzému dle pohlaví dítěte

| Projevy na pokožce | Chlapec | Dívka | Celkem |
|--------------------|---------|--------|--------|
| Ano | 25,50% | 21,50% | 47% |
| Ne | 26% | 27% | 53% |

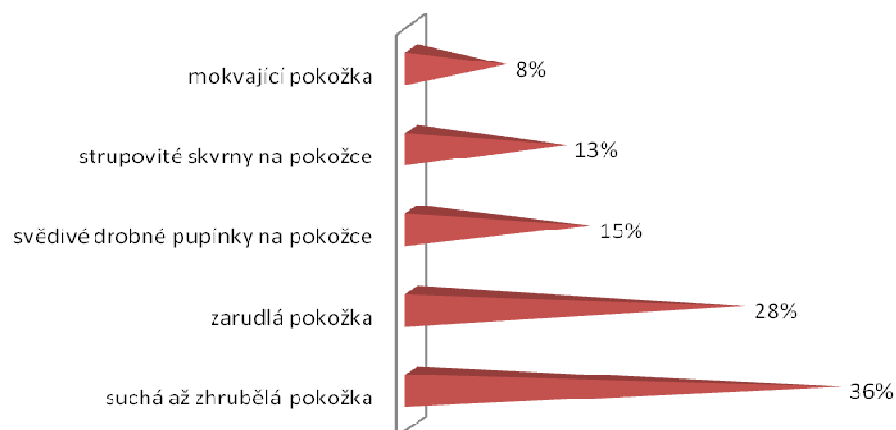
Druhá otázka byla položena záměrně pro potvrzení, že pokud dítě bude trpět ekzémem, příznaky se začnou projevovat během prvních měsíců. Odpovědi byly rozděleny do 8 pásem: 6 měsíců nebo méně, 7 – 12 měsíců, 13 – 18 měsíců, 19 – 24 měsíců, 25 – 35 měsíců, ve 3 letech, 4 – 6 let, 7 let a více.

Z grafu 6 je patrné, že první výskyt byl u téměř poloviny dětí do 6 měsíců věku a u 16 % dětí se ekzém objevil v druhé polovině prvního roku. Lze i vyčíst, že u 72 % dětí byly objeveny první známky nejpozději do 18 měsíců po narození. To znamená, že pozdější objevení už není tak časté.

Kdy se u dítěte objevily první příznaky?**Graf 6 - Věk dítěte při objevení prvních příznaků**

Třetí otázka byla pokládána pro zjištění obvyklých projevů ekzému mezi dětmi. Nejčastěji se ekzém u dětí projevuje suchou až zhrubelou pokožkou, někdy zarudnutím, již méně svědivými pupínky a stroupky. Zhoršený stav ekzému ukazující se mokvajícím pokožkou je nejméně častý (graf 7).

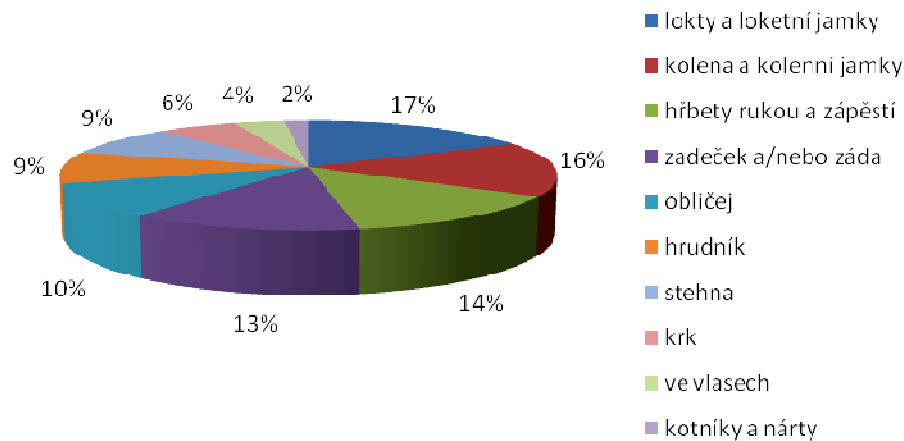
Jaké jsou (byly) projevy na pokožce u vašeho dítěte?



Graf 7 - Nejčastější projevy na pokožce u dětí

Čtvrtou otázkou, jak ukazuje graf 8, se potvrdilo celoplošné rozšíření ekzému na těle s nejčastějším výskytem na loktech a loketních jamkách, v kolenních jamkách, na rukou, zádech a obličeji.

Na kterých místech na těle?

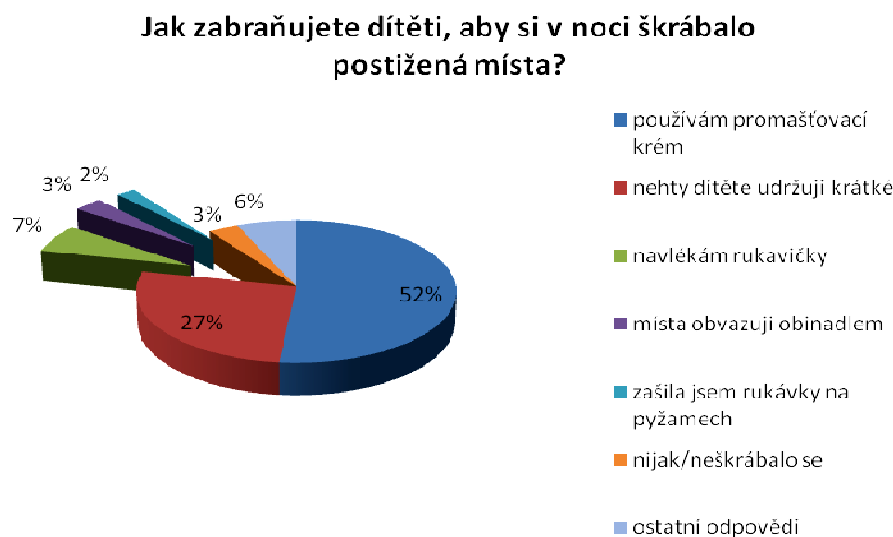


Graf 8 - Nejběžnější místa na těle u dětí s příznaky ekzému

5.2.3. Textil jako pomocný i jako škodlivý prostředek pro ekzematiky

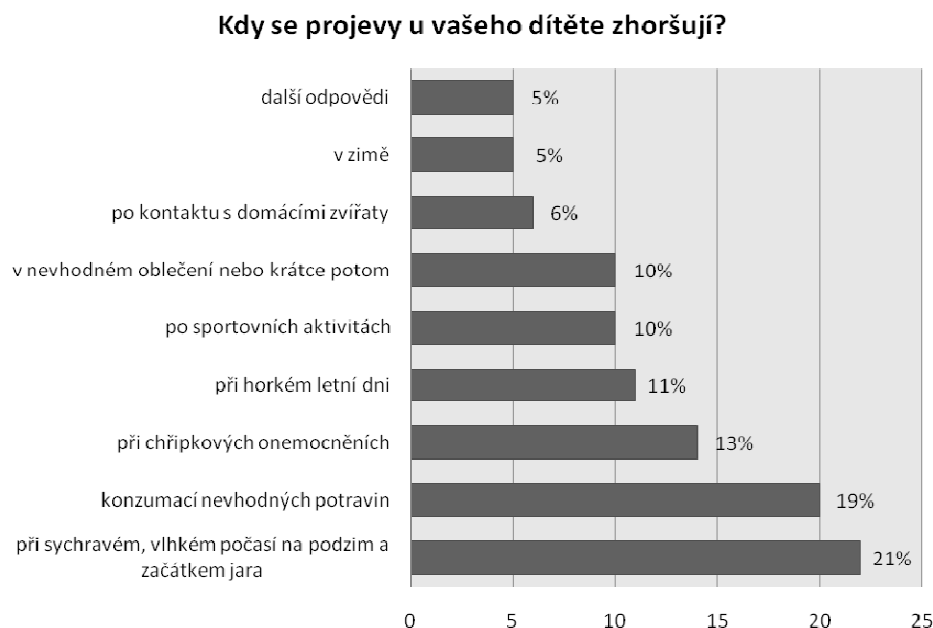
K velkému zhoršení projevu ekzému dochází v noci. Děti si ze spaní postižená místa častou škrábou, což narušuje rekonvalescenci ekzému. Pokud k tomu nedochází, ekzém se během noci může výrazně zhojit. Zjišťovalo se jakým způsobem maminky k tomu přistupují a nakolik využívají v tomto případě textilní produkt. Jednou z rad je buď místo obvázat obinadlem a na ruce nasadit rukavičky nebo ruce případně také obvázat obinadlem.

Graf 9 ukazuje, že bylo zjištěno, že pouze v 11% jsou na noc využívány prostředky z textilních materiálů. V 7% maminky nandávají rukavičky, ve 3% obvazují místa obinadlem a ve 2% pouze zašívají rukávky u pyžama. Ve zbývajících 89% se bez textilního produktu maminky obejdou, postačí jim ekzém promazat vhodným krémem a častěji dětem stříhat nehty. Ve 3% to neřešily.



Graf 9 - Způsoby nočního ošetření nemocné kůže včetně textilních pomůcek

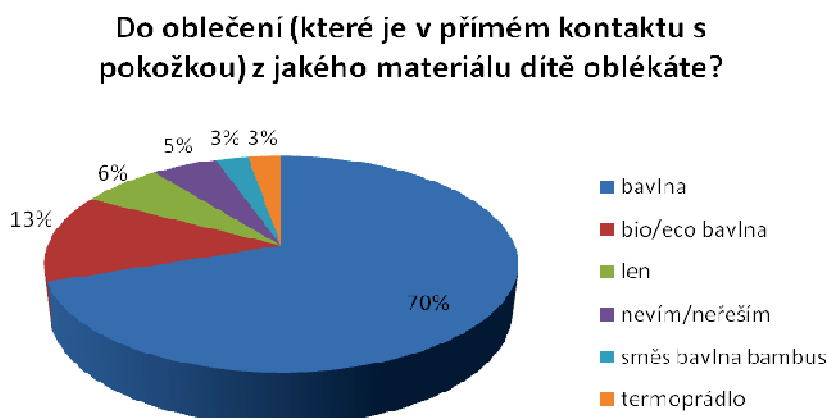
Další otázkou se zjistilo, že v 10% nevhodné oblečení prokazatelně zhoršuje projevy ekzému anebo je to zpozorováno krátce po nošení nevyhovujícího oděvu. V druhých 10% je to po sportovních aktivitách, kdy se dítě zapotí a v tomto případě by měl být samozřejmostí prodyšný oděv z přírodního materiálu. Vhodné je pak i časté převlékání. Ve zbývajících případech se projevy zhoršují například v zimě, při chřipce, za vlhkého počasí a po kontaktu s domácími zvířaty (graf 10).



Graf 10 – Nejčastější příčiny zhoršení ekzému

Textilní materiály mohou dráždit postiženou pokožku a bránit v její vhodné léčbě, dokonce zhoršovat projevy ekzému. Průzkumem se zjišťovalo kolik dětí je oblékáno do doporučených textilních materiálů, nakolik materiál oděvu ovlivní projevy ekzému a jaká údržba je mezi maminkami rozšířena i s ohledem právě na všeobecná doporučení.

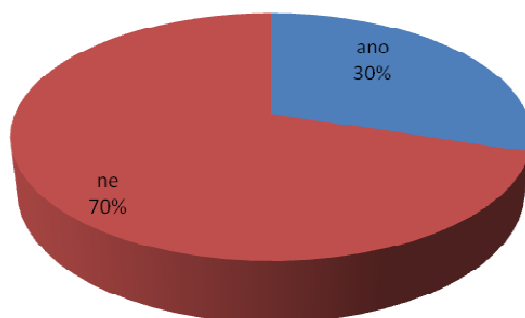
Prokazatelně pro svou známou vhodnost je využíváno bavlněné oblečení a to v celých 83%, ve 13% dokonce bavlna z bio produkce, již pouze v 6% len a jen ve 3% směšové výrobky z bambusu (graf 11).



Graf 11 – Materiálové složení oblečení

Z grafu 12 vyčteme, že oblečení jen pro 30% respondentů je objednáváno přes internet, v 70% jsou využívány pouze kamenné obchody a obchodní řetězce.

Nakupujete toto oblečení (i) přes internet?



Graf 12 – Využívání internetového objednávání pro dětské oděvy ekzematika

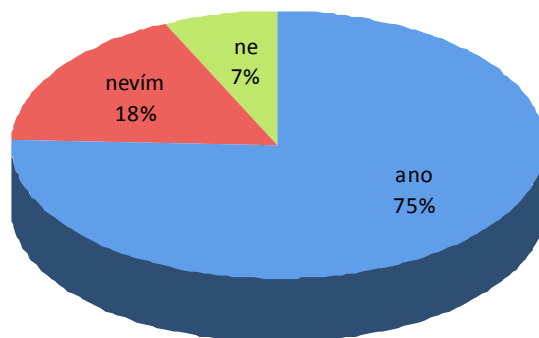
V tabulce 4 přehledně vidíme, že mezi nejčastěji využívané obchody patří CaA, Tesco, Takko, HaM a další různé kamenné obchody.

Tabulka 4 - Název obchodu, kde je vhodné oblečení nakupováno

| Obchod | Celkem nakupují | % |
|-----------------------|-----------------|-----|
| CaA | 4 | 20% |
| Různé kamenné obchody | 4 | 20% |
| Tesco - Cherokey | 3 | 15% |
| Takko | 2 | 10% |
| HaM | 2 | 10% |
| Hypernova | 1 | 5% |
| Mothercare | 1 | 5% |
| Krteček | 1 | 5% |
| Brána k dětem | 1 | 5% |
| Biosféra | 1 | 5% |

Z grafu 13 je jasné, že u 75% dětí je pozorována ovlivnitelnost materiálového složení oděvu na ekzematickou pokožku dítěte, u 18% dětí se neví a jen u 7% vliv není vypořizován.

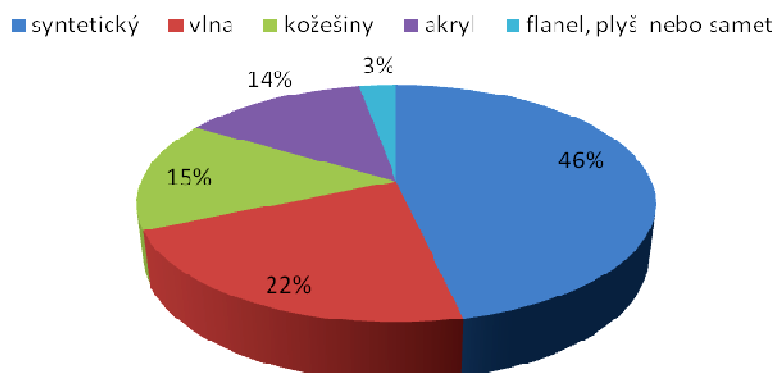
Myslíte si, že materiál oblečení vašeho dítěte v přímém kontaktu s jeho pokožkou, může zhoršit (ovlivnit) projevy ekzému/suché pokožky?



Graf 13 – Vliv textilního materiálu na ekzém

V odborných textech se uvádí jako nejčastěji dráždiví a nevhodný materiál, materiál syntetického složení, vlna, kožešina, také akryl, flanel, plyš či samet. Právě ve 46% syntetický materiál dětem zhoršuje projevy ekzému, ve 22% vlna, 15% kožešina a 14% akryl (graf 14).

Který materiál oděvu dítě dráždí (zhoršuje projevy ekzému)?

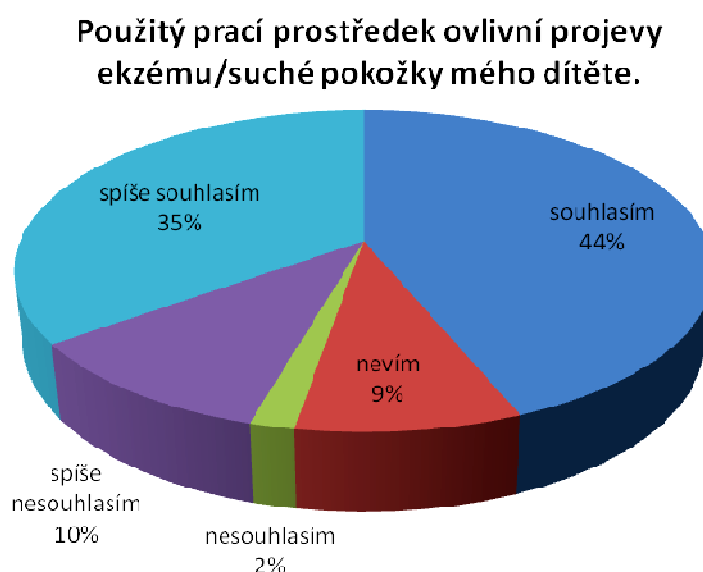


Graf 14 – Nejvíce nevhodné textilní materiály pro ekzém

5.2.4. Údržba oblečení dětského ekzematika

Protože pokožka ekzematika je velmi citlivá a často reaguje zhoršením na přípravky použité při praní jeho prádla, doporučuje se používat speciální přípravky určené pro pokožku s ekzémem a zcela se vyhnout aviváži.

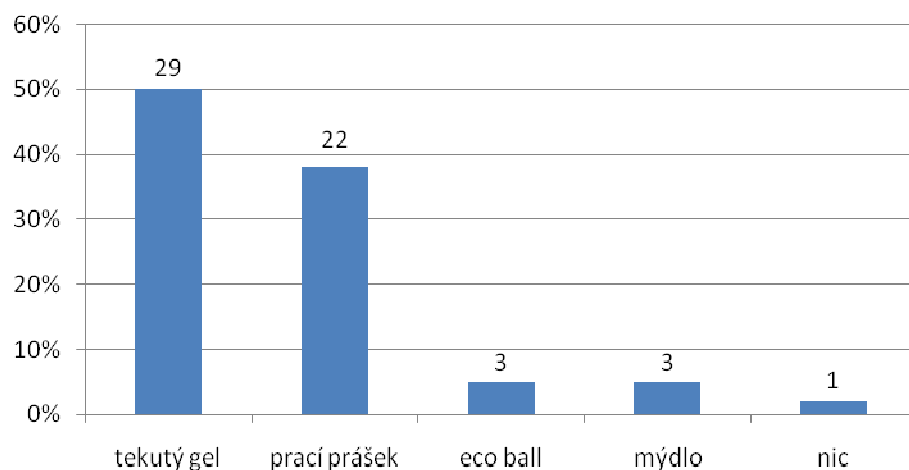
Jak ukazuje graf 15, jen u 44% dětí je možnost vlivu použitého pracího prostředku na ekzém respektována, u 35% částečně, u 9% není jasné a u 12% dětí na typ pracího prostředku brán zřetel není.



Graf 15 – Vliv typu pracího prostředku na ekzém

Tekutý gel je využíván jen o něco málo častěji než prací prášek, který se příliš nedoporučuje a eco ball, případně mýdlo, nejsou využívány téměř vůbec (graf 16). U poloviny dětí ekzematiků (50%) je používán tekutý gel, ve 38% prací prášek a na doporučení mýdlo či eco ball překvapivě celkem pouze v 10%.

V čem dítěti oblečení perete?



Graf 16 – Využívaný typ pracího prostředku

V drtivé většině jsou používány běžně dostupné prací prostředky na trhu a přípravky určené na precitlivělou pokožku, nejvíce Ariel a Persil sensitive. O něco méně pak Lovela a ještě v menší míře Minirisk, Dreft baby a sensitive, Palmex či Batole (tabulka 5).

Tabulka 5 - Název pracího prostředku

| Prací prostředek | Celkem používá | % |
|------------------------|----------------|-----|
| Ariel | 19 | 29% |
| Persil sensitive | 18 | 27% |
| Lovela | 13 | 20% |
| Minirisk | 5 | 7% |
| Dreft baby a sensitive | 3 | 5% |
| Palmex | 2 | 3% |
| Batole | 2 | 3% |
| Frosch | 1 | 1% |
| Dedra | 1 | 1% |
| Baby | 1 | 1% |
| Perwol | 1 | 1% |
| Woolite | 1 | 1% |
| Mýdlo | 1 | 1% |

I přes nedoporučení používat aviváž, graf 17 ukazuje, že tomu tak v 63% není a aviváž je běžně používána.

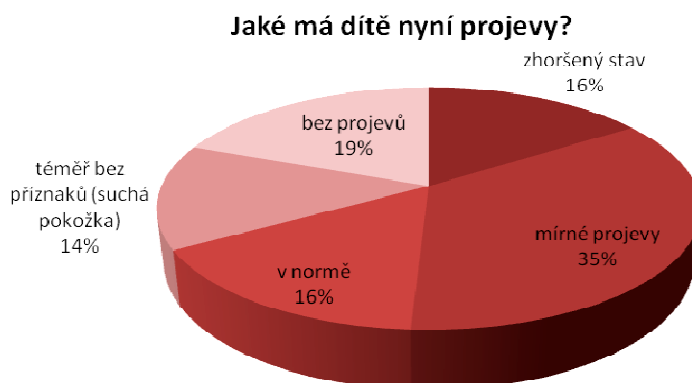


Graf 17 – Četnost používání aviváže

5.2.5. Projevy ekzému po (ne)naučení se odívání a údržby oblečení

U poslední doplňující otázky se zjistil současný stav pokožky dítěte po určitém způsobu oblékání od doby objevení prvních příznaků, výběru materiálu oděvu a použitých přípravků při praní oblečení.

Z grafu 18 lze s uspokojením vyčíst, že víc jak třetina dětí má po čase, který nebyl zjišťován, jen mírné projevy a 19% dětí je zcela bez projevů. Druhá třetina dětí má příznaky v normě či téměř bez příznaků a zhoršený stav má jen 16% dětí.



Graf 18 – Současný stav pokožky u dětí

6. ZÁVĚR

Ekzém je alergické onemocnění a má tři fáze projevu dle období vzniku či výskytu. Fázi kojeneckou, dětskou a dospělou. Nejčastěji se ekzém u dítěte objeví do druhého věku, ale i pozdější první výskyt nebývá mimořádný. Pro děti s ekzémem je nejvhodnější oblečení ze 100% bavlny v plátnových vazbách a v přírodních barvách. Velmi vhodné jsou hlavně v létě i lněné oděvy. Dítě oblékáme do více vzdušných vrstev. Na spaní je vhodné dítětem na ruce navlékat světlé bavlněné rukavičky, aby se jim znemožnilo škrábání svědivé ekzematické pokožky. Tyto textilní výrobky jsou nejdostupnější k objednání a nákupu na internetu.

Na praní dětského prádla je nejlepší doma připravený mýdlový sliz, vyrobený z nastrohaného mýdla nebo mýdlových vloček a sody. Na trhu je pak k dostání gel z mýdlových ořechů a bez jakéhokoliv přípravku se obejdeme za použití prací koule. Místo aviváže můžeme dát trochu octa, ten odstraní veškeré zbytky pracího přípravku.

Průzkumem se zjistilo, jakým způsobem k péči o odívání dětského ekzematika maminky přistupují. Pro vyvěšení, vyplnění, i předběžného zhodnocení, byly využity webové stránky www.vyplnto.cz. Maminkám ve věku 20 až 40 let byl na www.lide.cz zaslán odkaz k dotazníku a tím se vyplnění nevhodnými respondenty eliminovalo na minimum. Mezi zařazenými dětmi se skoro u každého druhého dítěte ekzém alespoň v mírné či přechodné formě objevil. Projevy se vyskytly u chlapců stejně často jako u dívek. Potvrdilo se, že první známky ekzému se většinou objeví nejpozději do 18 měsíců po narození, bylo tak u 72% dětí. Z čehož vyplývá, že pozdější objevení už není tak časté. Ekzém mají děti nejčastěji a nejvíce na loktech, kolenech, loketních i kolenních jamkách. Čímž se opět stvrdilo, že se výskyt na těle respondentů shoduje s výskytem dle odborných textů.

Vliv textilního materiálu na pokožku ekzematika a důležitost ve výběru dětského oblečení pro ně je zřejmá. Nejčastěji, nejspíš i pro svou dostupnost, jsou děti oblékány do bavlněného oblečení. Rukavičky doporučené na spaní příliš používány nejsou. Průzkumem pak bylo zjištěno, že dokonce u 75% dětí je negativní vliv a dopad nevhodného materiálu na průběh stavu dětského ekzému. Nejvíce dráždí syntetický materiál, jakým je třeba hodně rozšířený polyester.

Na prací přípravek již maminky nekladou takový důraz. Pouze u 44% dětí je vliv pracího prostředku na ekzém brán v potaz a u 35% ještě z části. Běžné přípravky na praní jsou používány nejčastěji a mýdlo či prací koule téměř vůbec. Aviváž, i přes všeobecná doporučení ji nepoužívat, je v 63% pro praní prádla ekzematika používána. To znamená, že víc než polovina respondentů toto doporučení nerespektuje. Průzkumem se souvislost a vliv na ekzém nezjišťovala, ale předpokládá se, že během používání by byla maminkami vyzorována a nebyla by tedy pak v tak velké míře aviváž používána.

Celkově se potvrdilo první objevení příznaku dle věku dítěte, místní lokalizaci na těle a značně stále stoupající se výskyt tohoto problému mezi dětmi. Na textilní složení oděvu ekzematického dítěte maminky hodně přihlíží a respektují doporučovaný přírodní materiál. Nevhodnost syntetických materiálů se stvrdila. Ohledně údržby prádla malého atopika již tomu tak není, jsou používány běžné prací prostředky a aviváž.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] CIBIS, N. DOBLER, H. LAUER, V. MEYER, R. SCHMALE, E. STRECKER, H. Člověk: Učebnice biologie člověka pro gymnázia a další střední školy. 1. vyd. Praha: Scientia, 1996. 215 s. ISBN 80–7183-031–3.
- [2] Webové stránky *Linola* [online] dostupné na: <http://www.linolaweb.cz/tajemstvi-pokozky> [cit. 2011-02-06]
- [3] Špičák, V. Panzner, P. Alergologie, Praha – Galén, 2004 ISBN 80–7262-265-X
- [4] ČAPKOVÁ, Š. Atopický ekzém. České vyd. 1. Praha: Nakladatelství Vašut, 2000. 32 s. Radí vám lékař. ISBN 80–7236-185–6 (brož.).
- [5] ČAPKOVÁ, Š. ŠPIČÁK, V. VOSMÍK, F. Atopický ekzém. 1. vyd. Praha: Makropulos, 1997. 175 s. ISBN 80–86003-09–4.
- [6] ARENBERGER, P. JÍROVÁ, M. Dermatovenerologie do kapsy. 1. vyd. Praha: Czechopress Agency, 2000. 112 s. ISBN 80–902632-2–4 (brož.).
- [7] Alergie: Problémy s imunitou, příznaky, léčba. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, c2002. 240 s. Klíč ke zdraví. ISBN 80–7200-610-X (brož.).
- [8] Webové stránky *Mudr. Michal Pukovec* [online] dostupné na: <http://www.doktor-pukovec.cz/zdrava-vyziva-a-pece-o-pokozku-v-detskem-veku/> [cit. 2011-03-11]
- [9] Webové stránky *Lékaři* [online] dostupné na: <http://www.lekari-online.cz/kozni-lekarstvi/novinky/pece-detskou-pokozku-atopicke-dermatitidy> [cit. 2011-03-11]
- [10] PAŘILOVÁ, H. Textilní zbožíznalství: Tkaniny: učební texty pro bakalářská studia v prezenční i kombinované formě výuky. Vyd. 3. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. 96 s. ISBN 80–7083-974–0 (brož.).
- [11] Webové stránky *Texsite* [online] dostupné na: <http://cz.texsite.info/Trikotýn> [cit. 2011-03-19]
- [12] Webové stránky *Caire* [online] dostupné na: <http://www.caire.cz/popelin/popelin-modry> [cit. 2011-03-19]
- [13] STANĚK, J. Textilní zbožíznalství: Vlákenné suroviny, příze, nitě. Vyd. 2. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. 114 s. ISBN 80–7372-147–3 (brož.).
- [14] Webové stránky *Moje rodina* [online] dostupné na: <http://www.moje-rodina.cz/site-dekorace/material-na-iti-tkaniny> [cit. 2011-03-20]
- [15] Webové stránky *Dr. Zheng* [online] dostupné na: <http://zheng4.cz/index.php?nid=2933&lid=CZ&oid=1741126> [cit. 2011-03-20]

- [16] Webové stránky *Rheapharm* [online] dostupné na: <http://www.rheapharm.cz/> [cit. 2011-04-02]
- [17] Webové stránky *Jorik* [online] dostupné na: <http://www.prag-info.cz/shop/index.php?shop=MTEyNQ==&akce=detail&id=195227> [cit. 2011-04-02]
- [18] Webové stránky *Gina* [online] dostupné na: <http://www.gina.cz/shop/common/pagedetail.aspx?pagecode=bamboo> [cit. 2011-04-15]
- [19] Webové stránky *Dolna* [online] dostupné na: <http://www.dolna.cz/vlastnosti-lnu> [cit. 2011-04-15]
- [20] Webové stránky *Leccos* [online] dostupné na: <http://leccos.com/index.php/clanky/kuze> [cit. 2011-04-17]
- [21] BENÁKOVÁ, N. Ekzémy a dermatitidy v lékařské praxi. Praha : Maxdorf, 2006. 125 s. ISBN 80-7345-078-X (brož.).
- [22] Webové stránky *E-plenky* [online] dostupné na: http://www.e-plenky.cz/zbozi/detail_zbozi.php?id_zbozi=3022 [cit. 2011-04-17]
- [23] Webové stránky *Hanibal* [online] dostupné na: <http://www.hanibal.cz/turisticke-vybaveni/impregnace-a-praci-prostredky/praci-prostredky/10134-biorechy-gel-z-mydlovych-orechu-200ml/> [cit. 2011-04-17]
- [24] Webové stránky *Mentalita* [online] dostupné na: <http://www.mentalita.cz/xonny/eshop/40-1-Originalni-tricka-a-obleceni/0/5/14151-Eco-Bio-praci-koule> [cit. 2011-04-17]
- [25] Webové stránky *Pro alergiky* [online] dostupné na: <http://www.proalergiky.cz/eshop/odevy-pro-ekzematiky/> [cit. 2011-04-17]
- [26] Webové stránky *Dráček* [online] dostupné na: <http://www.dracek.cz/hraci-deka-zahrada/hraci-deky> [cit. 2011-04-17]
- [27] Webové stránky *Bettymode* [online] dostupné na: <http://www.bettymode.com/biobavlna/biobavlna.html> [cit. 2011-04-11]
- [28] Webové stránky *Vyplň to* [online] dostupné na: <http://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/> [cit. 2011-03-22]
- [29] Webové stránky *Wikipedia* [online] dostupné na: http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana [cit. 2011-04-12]

8. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Stavba kůže

Obrázek 2 – Rohová vrstva pokožky s narušenou ochrannou vrstvou

Obrázek 3 – Projevy ekzému

Obrázek 4 – Nejčastější výskyty ekzému

Obrázek 5 – Popelín ze 100% bavlny

Obrázek 6 – Batist ze 100% bavlny

Obrázek 7 – prací gely z mýdlových ořechů

Obrázek 8 – eco ball (prací koule)

Obrázek 9 – Rukavičky

Obrázek 10 – Rukavicové tričko Motýlek

Obrázek 11 – Hrací deka Zahrada

Obrázek 12 – Vlhčené ubrousky ze 100% biobavlny

Obrázek 13 – Dotazník „Odívání dětí s ekzémem“ na Vyplňto.cz

9. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Zastoupení věku dětí celkem

Tabulka 2 – Zastoupení z hlediska bydliště

Tabulka 3 – Výskyt ekzému dle pohlaví dítěte

Tabulka 4 – Název obchodu, kde je vhodné oblečení nakupováno

Tabulka 5 – Název pracího prostředku

10. SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Výsledek jedné otázky z průzkumu nazvaného Atopická dermatitida

Graf 2 – Poměr mezi dívkami a chlapci

Graf 3 – Věkové rozdělení dotazovaných dětí dle pohlaví

Graf 4 – Kraj

Graf 5 – Výskyt projevu ekzému u dětí

Graf 6 – Věk dítěte při objevení prvních příznaků

Graf 7 – Nejčastější projevy na pokožce u dětí

Graf 8 – Nejběžnější místa na těle u dětí s příznaky ekzému

Graf 9 – Způsoby nočního ošetření nemocné kůže včetně textilních pomůcek

Graf 10 – Nejčastější příčiny zhoršení ekzému

Graf 11 – Materiálové složení oblečení

Graf 12 – Využívání internetového objednávání pro dětské oděvy ekzematika

Graf 13 – Vliv textilního materiálu na ekzém

Graf 14 – Nejvíce nevhodné textilní materiály pro ekzém

Graf 15 – Vliv typu pracího prostředku na ekzém

Graf 16 – Využívaný typ pracího prostředku

Graf 17 – Četnost používání aviváže

Graf 18 – Současný stav pokožky u dětí